คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๙ ศาลแพ่ง ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

รธน. มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง
พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙
พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๗

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๔ กำหนดให้การดำเนินการทางศาลในส่วนของมาตรการลงโทษทางแพ่งต้องยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การพิจารณา การพิพากษา และการบังคับคดีโดยอนุโลม เนื่องจากรัฐนำมาตรการทางแพ่งมาปรับใช้แก่ความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์แทนมาตรการลงโทษทางอาญาในบางกรณี เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของเรื่องและคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคล แต่โจทก์ยังคงมีภาระการพิสูจน์โดยอาศัยองค์ประกอบความผิดตามกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ขณะกระทำความผิด และจำเลยยังคงมีสิทธินำสืบหักล้างข้อกล่าวหาของโจทก์ภายใต้หลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของคู่ความในกระบวนการยุติธรรม

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๔๗ เป็นบทเฉพาะกาล กำหนดให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้บังคับ มาตรการลงโทษทางแพ่งเป็นมาตรการทางเลือกให้ผู้กระทำความผิดสามารถระงับโทษทางอาญาได้ด้วยการชดใช้เงินหรืองดเว้นกระทำการในบางกรณี มุ่งหมายบังคับกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ไม่มีลักษณะเป็นโทษทางอาญาที่จะตกอยู่ภายใต้บังคับหลักห้ามใช้กฎหมายย้อนหลังในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการกระทำความผิดยังคงมีหลักการเช่นเดิม มิได้เปลี่ยนองค์ประกอบความผิดและบทกำหนดโทษ และมาตรการที่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดต้องไม่เกินอัตราโทษตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด แม้บทบัญญัติทั้งสองจะกระทบสิทธิของบุคคลอยู่บ้าง เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับ ประโยชน์สาธารณะย่อมมีมากกว่า เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล และไม่เป็นการใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

ย่อโดย นางสาวสุณัฏฐา ยอดดี
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายจิรัฏฐ์ องศุลาภะ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๗

นางสาวกนกวรรณ พรประสิทธิ์
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓

นายธรรมรงค์ จันทร์ดำ
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

นายอดิเทพ อุยยะพัฒน์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประคำ
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ